

PATENDIAMET
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

Otsus nr 1796-o

Tallinn, 30.11.2020

**Avaldus nr 1796 – kaubamärgi „Truuks
jäame isamaale ELSK + kuju“ (taotlus
nr M201800370) registreerimise
vaidlustamine**

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon (edaspidi komisjon), koosseisus Tanel Kalmet (eesistuja), Anneli Kapp, Priit Lello, vaatas läbi **Andri Ollema** (edaspidi vaidlustaja) 24.01.2019 vaidlustus-avalduse kaubamärgi „Truuks jäame isamaale ELSK + kuju“ (edaspidi vaidlustatud kaubamärk; taotlus nr M201800370, taotluse esitamise kuupäev 3.04.2018, avaldamise kuupäev 3.12.2018) registreerimise vastu **MTÜ Eesti Leegioni Sõprade Klubi** (edaspidi taotleja) nimele klassides 16 (*kleebised (kantseleitarbed); trükitud fotod; kantselei- või majapidamisliimid, -kleebid*), 25 (*lühikeste varrukatega särgid; t-särgid; ülerõivad; särgid, päevasärgid, särkpluusid; sviitrid, kinnised kampsunid*) ja 41 (*kultuuriliste või hariduslike näituste korraldamine; raamatute kirjastamine, avaldamine; seminaride korraldamine ja läbiviimine; klubi teenused (meelelahutus või haridus); muuseumiruumide ja -vahendite pakkumine (esitlused, näitused); tekstide, v.a reklaamtekstide kirjastamine, avaldamine*).

Vaidlustatud kaubamärk:

Menetluse käik

1) Vaidlustaja on 24.01.2019 vaidlustanud taotleja õiguse vaidlustatud kaubamärgile ning leidnud, et Patendiameti otsuse vaidlustatud kaubamärgile õiguskaitse anda tulemusena on vaidlustaja loodud logo kaaperdatud. Vaidlustaja märkis, et ta oli 13.08.2018 teatanud (korduvalt) taotlejale enda kui autori keelust vaidlustaja loodud logo kaubamärgina registreerida ja kasutada (vaidlustusavalduse lisa 1). Taotleja teatele ei vastanud, mis suurendas vaidlustaja veendumust taotleja pahausksest kavatsusest kasutada vaidlustaja loodud logo. Samuti esitas vaidlustaja 26.06.2018 Patendiametile protesti, milles märgitu kohaselt on tema kõnealuse logo ainuisikuline looja ja omanik ning ta on vastu selle registreerimisele taotleja nimele (lisa 2). Vaidlustaja taotles Patendiametilt taotleja kaubamärgitaotluse annulleerimist.

Address:
Toompuiestee 7
15041 Tallinn

Telefon:
627 7942
e-mail: toak@epa.ee

Faks:
645 1342
<http://toak.epa.ee/>

Vaidlustusavalduse õigusliku aluse osas märkis vaidlustaja, et asjaõigusseaduse § 68 lg 1 sätestab, et omand on isiku täielik õiguslik võim asja üle. Omanikul on õigus asja vallata, kasutada ja käsutada ning nõuda kõigilt teistelt isikutelt nende õiguste rikkumise vältimist ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamist. KaMS § 9 [õige: 10] lg 1 p 6 ja [§ 9 lg 1 p] 10 järgi ei saa õiguskaitset kaubamärk mille kasutamine kahjustab varasemat õigust nimele, isikuportreele, kinnistu nimetusele, arhitektuuriobjekti nimetusele või kujutisele, autoriõiguse või tööstusomandi esemele või muud varasemat õigust; registreerimist taotlev isik on esitanud taotluse pahauskselt või mida on hakatud kasutama pahauskselt. Vaidlustaja taotles tühistada Patendiameti otsus registreerida vaidlustatud kaubamärk taotleja nimele.

Komisjon võttis vaidlustusavalduse 28.01.2019 menetlusse ning edastas taotlejale, tehes ettepaneku esitada oma kirjalik seisukoht avalduse kohta hiljemalt 29.04.2019.

2) 5.03.2019 esitas Eesti Leegioni Sõprade Klubi juhatuse liige Hardi Rajas komisjonile **taotleja** esialgsed seisukohad, milles leiti järgmist. Puuduvad alused kaebuse rahuldamiseks. Vaidlustaja poolt esitatud kaebuses esitatud vastuväited ei ole õiged ning need on tõendamata. Patendiamet on õigesti omaniku registreerinud vaidlustatud kaubamärgi omanikuna. Vaidlustusavalduse esitaja poolt esitatud vastuväited ei saa anda alust Patendiameti otsuse tühistamiseks. Taotleja ei ole esitanud registreerimise taotlust pahauskselt ega ole ka kasutanud kaubamärki pahauskselt. Samuti ei esine muid aluseid, miks Patendiamet oleks pidanud jätma taotleja taotluse rahuldamata. Tõendamiskohustus on vaidlustusavalduse esitajal, mida viimane aga täitnud ei ole. Taotleja palus jätta vaidlustusavaldus rahuldamata.

3) 20.03.2019 esitas **vaidlustaja** komisjonile G. E. arvamuse. Vaidlustaja andmetel on G. E. koos vaidlustajaga kavandanud ja kujundanud vaidlusalust kaubamärki. G. E. nime kandva kirja kohaselt on vaidlustaja kõnealuse kaubamärgi põhiautoriks (idee). Kirjas kinnitatakse, et vaidlustaja palus omal ajal G. E.-lt graafilise viimistluse protsessis abi ning seda G. E. osutas, visandi loomisprotsessist kuni lõpliku viimistluseni. G. E. kinnitas kirjas, et muudel isikutel ei ole selle märgi loomisprotsessis olnud osalust ega õigust selle autorlusele; selle autor on täies ulatuses vaidlustaja.

4) 19.04.2019, parandatult **25.04.2019** esitas **taotleja** oma kirjalikud seisukohad. Taotleja leidis lisaks eeltoodule, et Patendiamet on õigesti registreerinud vaidlustatud kaubamärgi MTÜ Eesti Leegioni Sõprade Klubi nimele. Vaidlustaja poolt esitatud paljasõnalised vastuväited ei saa anda alust Patendiameti otsuse tühistamiseks. Taotleja märkis, et vaidlustusavaldusest ei ole üheselt aru saada, millistele seadusesätetele vaidlustaja tugineb. Eelduslikult võib taotleja hinnangul järeldada, et tugineakse KaMS § 9 lg 1 p-le 10 (pahausksus) ja § 10 lg 1 p-le 6 (varasem autoriõigus). Taotleja seisukoht tugineb vastavalt nendele sätetele.

Taotleja väitis et ta ei ole esitanud kaubamärgitaotlust pahauskselt ega ole ka kasutanud kaubamärki pahauskselt. Taotlus on esitatud 03.04.2018 MTÜ Eesti Leegioni Sõprade Klubi nimele, kelle juhatuse liige oli vaidlustaja alates MTÜ loomisest ja ka kaubamärgitaotluse esitamise ajal (seisukohtade lisa 1). Järelikult esitati taotlus isiku enda tahtmise kohaselt ja teadmisel (nõusolekul), kuivõrd MTÜ esindusõigus ja õigus MTÜ nimel toiminguid teha on juhatusel. Järelikult ei saa olla tegemist pahauskselt esitatud taotlusega. Tegemist on juba 2008. a lõpus asutatud mittetulundusühinguga, mille eesmärk on aktiivselt kaasa lüüa nn Teises Vabadussõjas (1941-1945) võidelnud Eesti Leegionäride pärandi säilitamisel ning tegeleda selle Eesti sõjaperioodi ajaloo uurimise ja tutvustamisega. MTÜ põhikirja p 1.5 kohaselt on MTÜ-l oma nimega pitsat, arveldusarve ja sümboolika. MTÜ sümboolikaks on põhikirjas eraldi välja toodud kujutis, mis vastab kaubamärgitaotluse reproduktsioonile (lisa 2 ja 3). MTÜ-l on ka oma lipp, mis õnnistati 30.07.2010 Saugal, Pärnumaal Rüütliristi kavaleri Harald Nugiseks poolt (youtu.be/ZqqJRZa7QcM, samuti seisukoha teksti kopeeritud kuvatõmmis). Vastav sümboolika on kajastatud ka MTÜ kodulehel (lisa 4). Samuti on MTÜ avalikkusele suunatult kasutanud sümboolikat (s.h selle tunnuslauset) ja kaubamärgitaotlusele vastavat kujundust ajal (22.02.2016) kui vaidlustusavalduse esitaja oli MTÜ juhatuse liige (lisa 5). Vaidlustaja oli MTÜ juhatuse liige ka põhikirja muutmise ajal, mil sellele liideti vaidlusalune sümboolika. Ka see toimus isiku enda teadmisel ja nõusolekul. Kokkuvõttes ei ole vaidlustatud kaubamärgi registreerimise taotlus esitatud pahauskselt.

Kaubamärgitaotlusega ei rikuta ka vaidlustaja autoriõigust. Esiteks, tegemist on MTÜ Eesti Leegioni Sõprade Klubi põhikirjas sätestatud ametliku sümboolikaga. Tuues paralleele nt autoriõiguse seadusest, siis AutÕS § 5 p 5 kohaselt ei kohaldata autoriõigust organisatsioonide (organisatsioon kui ühiste eesmärkide saavutamise nimel tegutsev inimeste ühendus) sümboolikale (lipud, vapid, ordenid, medalid, märgid jne). Teiseks, vaidlustaja väited autoriõiguse osas on paljasõnalised ja tõendamata. Tõendamiskohustus on vaidlustajal. Vaidlustaja poolt 20.03.2019 esitatud G. E. paljasõnaline ütlus ei saa olla asjakohaseks tõendiks ning ütluses toodu ei vasta ka tõele. Taotlus on esitatud 03.04.2018 taotlejaks oleva MTÜ nimele, kelle juhatuse liige oli vaidlustaja alates MTÜ loomisest ja ka taotluse esitamise ajal (lisa 1). Järelikult esitati taotlus isiku enda tahtmise kohaselt ja teadmisel (nõusolekul),

kuivõrd MTÜ esindusõigus ja õigus MTÜ nimel toiminguid teha on juhatusel. Järelikult ei saa siin olla tegemist väidetava vaidlustaja autoriõiguse rikkumisega. Kokkuvõttes ei riku taotlus kellegi varasemat autoriõigust.

Seisukohtadele on lisatud (1) e-äriregistri väljavõte taotleja kohta, millest nähtuvalt oli vaidlustaja MTÜ juhatuse liige 16.03.2009–17.04.2018; (2) Eesti Leegioni Sõprade Ühingu põhikiri (3. redaktsioon), mille avalehel on vaidlusaluse kaubamärgi kujutis; (2.1) väljavõte MTÜ põhikirjade vastuvõtmistest ja lõppemistest – millest nähtuvalt põhikirja 26.12.2015 kinnitatud 2. redaktsioon kehtis 19.02.2016–17.04.2018 ning 25.11.2017 kinnitatud 3. redaktsioon 17.04.2018–11.10.2018; (3) MTÜ põhikirja 2. redaktsioon, millel on kujutatud tähist, mis sisaldab vaidlustatud kaubamärgi kujunduslikku elementi (turvises käevars mõõgaga, stiliseeritud E-täht), kuid ilma sõnalise osata ning täiendava kujundusega (tammelehed ümber ümmarguse märgi, stiliseeritud Eesti Vabariigi lipp); (4) väljavõte MTÜ kodulehelt – vaidlustaja kui ELSK juhatuse esindaja koostatud artikkel „Sõjasangar Harald Nugiseks 90 – 22.10.2011“, milles on juttu postmargist, mis sisaldab vaidlustatud kaubamärgiga sarnast kujunduselt kujutist ja mis on reprodutseeritud artikli juures; (5) väljavõte portaalist rahvuslane.blogspot.com, 22.02.2016, milles on kasutatud vaidlustatud kaubamärgiga identset logo.

5) 2.05.2019 esitas **vaidlustaja** oma vastuseisukoha. Vaidlustaja leidis, et vale on taotleja väide, et taotlus pole pahauskne. Vaidlustaja viitas vaidlustusavalduse lisale 1 (ka vaidlustaja seisukoha lisa 1), milles ta avaldas sõnaselgelt, et ei ole nõus, et tema loodud kujutist hakatakse kasutama edasipidi taotleja kaubamärgina. Vastust ta sellele taotlejalt ei saanud. Sellele eelnevalt oli vaidlustaja korduvalt taotlejale rõhutanud ka suuliselt ja taotleja esindajad olid väga hästi vaidlustaja kui autori seisukohtadest teadlikud. Lisaks edastas vaidlustaja protesti ka Patendiametile (seisukoha lisad 2, 2.1 ja 2.2 – viimane identne vaidlustusavalduse lisaga 2), kelle kaubamärgiosakonna spetsialistilt oli vaidlustaja eelnevalt saanud kinnituse, et kuuldused nagu tahaks MTÜ varastada kõnealust sümbolit, vastavad tõele. Patendiamet kinnitas protesti kättesaamist ja saatis vastuse (lisa 3), kus täpsustas, et taotleja avaldusele pole veel ekspertiis alanud ja lubas ekspertiisi käigus tekkivate küsimuste puhul pöörduda vaidlustaja poole, täpsustades veel, et juhul, kui Patendiamet teeb ekspertiisi tulemusena otsuse registreerida nimetatud tähis kaubamärgina taotleja nimele, võib vaidlustaja taotleja õiguse kaubamärgile vaidlustada tööstusomandi apellatsioonikomisjonis, kahe kuu jooksul kaubamärgi registreerimise otsuse avaldamisest arvates (KaMS § 41 lg 2). Need asjaolud tingisid vajaduse pöörduda oma õiguse kaitseks komisjoni poole.

Vaidlustaja märkis, et kui taotleja oleks ilmutanud mõistlikkust ja head tahet vaidlustaja suhtes, siis oleks ta pidanud vaidlustaja kirjalikule teatele samas vormis vastama, oma seisukohti vaidlustaja loodud logo kasutamiseks selgitama või tegema ettepaneku läbirääkimisteks, mitte aga diskussiooni ignoreerima. Eirav ja ülbe suhtumine klubi loojasse ja selle ülesehitajasse, selle endisesse juhatusesse liikmesse ja tema loodud kujundisse oli ilmne. Taotleja oli algusest peale teadlik, et vaidlustaja kavatses MTÜ juhatuse liikme kohalt tagasi astuda. Seda tõendas juba 15.01.2018 R. L. poolt MTÜ liikmetele saadetud postitus, kus on selgesõnaliselt väljendatud seisukohta, et kamraad Andri teatas juhatuselt tagasiastumise soovist (lisa 4). Alates 03.02.2018 toimunud MTÜ üldkoosolekust see ametlikult ka nii oli ja vaidlustaja oli MTÜ juhatuselt vaba. Kui ja miks seda registrile ei esitatud, selle eest kannab juba vastust 03.02.2018 valitud MTÜ juhatus.

Vaidlustaja rõhutas, et antud asjas ei oma üldse tähtsust asjaolu, kas ta oli või oli varem olnud MTÜ juhatuse liige. Oluline on tõsiasi, et taotleja oli teadlik, et vaidlustaja kavatses MTÜ juhatuselt tagasi astuda ja et ta pole nõus, et tema logo edaspidi kasutataks MTÜ-s ega registreeritaks kaubamärgina. Taotleja ignoreerivas ükskõikses käitumises, millega jäeti vaidlustaja teated tähelepanuta, väljendus taotleja tahe rikkuda vaidlustaja õigust kujutisele ning väljendus ka pahauskus ja teisi tõendeid polekski enam vaja esitada.

Taotleja viide AutÕS § 5 lõikele 5, mille kohaselt ei kohaldata autoriõigust organisatsioonide sümboolikale, on vaidlustaja hinnangul ekslik, kuna MTÜ-l Eesti Leegioni Sõprade Klubi puudub veel ametlikult kaubamärgina registreeritud sümboolika.

Vaidlustaja märkis, et kokkuvõtteks ei oma antud asjas veel esmast tähtsust autoriõiguse teema, kuna taotlejal puudub hetkel ametlikult registreeritud sümboolika. Küll aga on iseloomulik, et taotleja taotles Patendiametis kaubamärgina registreerimist vaidlustaja loodud sümbolile, minnes mööda selle kujundi loojast, mille kohta on vaidlustaja juba komisjonile tõendid esitanud.

Seisukohale olid lisatud (1) vaidlustaja 13.08.2018 kiri taotlejale; (2) 25.06.2018 kirjavahetus Patendiameti kaubamärgiosakonnaga; (2.1) protesti edastamine Patendiameti vastuvõtuosakonnale 26.06.2018; (2.2) 26.06.2018 protesti tekst; (3) Patendiameti 27.06.2018 vastuskiri vaidlustaja protes-

tile; (4) R. L. 15.01.2018 sotsiaalmeediapostitus, millest ilmneb vaidlustaja eelnevalt väljendatud tahe lahkuda MTÜ juhatuselt.

6) 3.06.2019 esitas **taotleja** oma vastuseisukoha. Taotleja leidis, et vaidlustaja esitatud täiendavad seisukohad on tõendamata või ei ole antud vaidluse lahendamisel asjakohased. Taotleja märkis, et juhatuse otsus peab olema protokollitud ja selle juures peab olema näha osalenute nimekiri. Sellisel kujul tehtud dokumenti antud juhul edastatud ei ole. Kellegi teated sotsiaalmeedias ei saa olla asjakohasteks tõenditeks, mh ka selle osas, et keegi oleks valitud auliikmeteks.

Taotleja leidis jätkuvalt, et vaidlustaja väide, et tegemist on tema poolt loodud sümboolikaga, ei ole õige. Taotleja tegevus ei ole ja ei ole ka kunagi olnud pahatahtlik, vastupidiselt vaidlustaja käitumisele. Viimane teadis, et tegemist on ja on olnud taotleja sümboolikaga, mida ka taotleja on järjepidevalt kasutanud (s.h vaidlustaja MTÜ juhatuses oleku ajal). Vaidlustaja protest jmt on esitatud peale seda, kui taotleja on edastanud avalduse Patendiametile, mitte aga selle varasema järjepideva ja pikaajalise kasutamise ajal MTÜ poolt, kelle juhatuse liige vaidlustaja oli. Vaidlustaja ei ole kunagi varem väitnud, et tegemist on tema poolt loodud sümboolikaga, mida MTÜ ei tohi kasutada või tohib seda teha üksnes tema nõusolekul.

Taotleja viitas komisjoni lahendile 1769-o (29.05.2019), milles leiti, et pahausksuse väide peab olema veenvalt põhistanud ning kui seda ei ole võimalik veenvalt tõendada, peab jääma võimalus *first to file* põhimõtte alusel tähise eelise väljendamiseks registreerimisotsuse tegemisel. Kaubamärgitaotleja ei saa olla pahauskne oma põhikirjalise ja pikalt kasutusel olnud sümboolika kaubamärgina registreerimisel. Isik, kes väidab, et teine isik on käitunud pahauskselt, peab seda tõendama. Käesoleval juhul pole vaidlustaja seda tõendanud ja järelikult ei ole tulenevalt lahendis 1769-o väljendatud seisukohast võimalik veenduda kaubamärgitaotleja pahausksuses ka käesolevas asjas.

Taotleja pidas alusetud ka vaidlustaja väiteid, et taotleja pole vastanud vaidlustaja päringule seoses taotluse varasema ekspertiisiga Patendiametis. Selle tõenduseks esitas taotleja taotleja juhatuse liikme poolt digitaalselt allkirjastatud ja Patendiametile adresseeritud 04.07.2018 kirja (lisa), milles esitatakse vastus vaidlustaja 26.06.2018 Patendiametile esitatud pöördumisele. Taotleja leidis, et selliste alusetute väidetega püüab vaidlustaja näidata taotlejat halvas valguses.

Seisukohale on lisatud taotleja 04.07.2018 kiri Patendiametile, milles taotleja on selgitanudjärgmist. Vaidlustaja protesti andmed ei ole korrektselt koostatud ja sisaldavad valeandmeid. Taotlus esitati MTÜ Eesti Leegioni Sõprade Klubi poolt. Koostöö lõpetamise või Eesti Leegioni Sõprade Klubi lahutamise avaldust Eesti Leegioni Sõprade Klubi juhatusel A. Ollema teinud ei ole. A. Ollema on suhelnud ainult ühe juhatuse liikmega ja sealt on tulnud ainult solvava sisuga maile. Ta on keeldunud vastamast mailidele pärast juhatuse valimisi 03.02.2018. Üldkoosolekul jäi tema kandidatuur esitamata/valimata, kuna ei tulnud üldkoosolekule. Väide klubi „kaaperdamisest“ ei vasta tõele. Selle tõestuseks on esitatud vastavad materjalid ka Äriregistrisse. Klubi liikmelisust ei ole juhatus A. Ollemalt ära võtnud, inimesele on pakutud korduvalt võimalusi rahumeelselt suhelda. Sellega seoses palus taotleja Patendiametil jätta antud protest taotluse nr M201800370 kohta rahuldumata, kuna MTÜ Eesti Leegioni Sõprade Klubi on ametlikult registreeritud Äriregistris registrikoodiga: 80281680 16.03.2009. Ja antud embleem on olnud alati kasutusel koos Eesti Leegioni Sõprade Klubi lahutamatu sümbolina.

Komisjon edastas kirja vaidlustajale ning võimaldas sellele vastata hiljemalt 5.07.2019.

7) 20.06.2019 esitas **vaidlustaja** oma seisukoha. Vaidlustaja märkis, et kui taotleja väidab, et olen esitanud komisjonile erinevaid valeandmeid või omastanud nende vara, siis on neil kohustus esitada sellekohased tõendid (dokumentaalses vormis, tunnistaja ütlustena jms). Vastasel korral jäävad ütlused paljasõnalisteks ja meelevaldseteks. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (edaspidi TsMS) § 230 lg1 järgi peab kumbki pool tõendama neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited. Vaidlustaja leidis, et tema on seda teinud, millele vastaspool on vastanud tõendamata valedega. Vaidlustaja seisukohad põhinevad tõenditel (e-posti-vahetus, kus on käsitletud logo loomisega seotud asjaolusid), mille vaidlustaja on juba edastanud komisjonile kui dokumentaalse tõendi. Nii kaebuses kui vastuväidetes on vaidlustaja kinnitanud, et tema on logo „Truuks jääme isamaale ELSK“ ainu-isikuline kujundaja/looja/autor ja ei taha, et see logo registreeritaks kaubamärgina temast mööda minnes. Taotleja pole esitanud ainsatki tõendit, millest ilmneks, et neil oleks õiguslik alus logo kasutada või seda omandada. Samuti pole vaidlustajale saanud ega esitanud tõendina ainsatki kirja ega taotlust, milles ilmneb nende tahe kokku leppida logo kasutamiseks või omandamiseks. Seega kõik taotleja väited [valmisolekust] vaidlustajaga kokku leppida on paljasõnalised ja alusetud.

Vaidlustaja rõhutas veelkord, et asjaolud, kas ta oli klubi juhatuses ja kas ta on klubi auliige või mitte, ei oma tähtsust sümboli loomisel ja omandiküsimuse lahendamisel. Et aga järjekordselt tõendada taotleja valesid, esitas vaidlustaja talle antud auliikme tunnistuse (seisukoha lisa).

Asjaolu, et vaidlustaja loodud logo võiks olla taotleja sümbol, oleks mõistetav ainult juhul, kui õigus selleks oleks omandatud taotleja poolt õiguslikult, mitte pahauskselt, seda salaja autorilt omastada püüdes ja selja taga registreerida üritades, ning selle kõige välja tulles jätkates valetamise ja väärinfo edastamise jada.

Riigikohus on lahendis 3-2-1-84-98 märkinud, et AutÕS § 4 lõike 2 kohaselt loetakse teoseks autoriõiguse seaduse tähenduses isiku mistahes originaalset loomingulise tegevuse tulemust kirjanduse, kunsti või teaduse valdkonnas, mis on väljendatud mingis objektiivses vormis ja on selle vormi kaudu tajutav ja reprodutseeritav kas vahetult või mingi tehnilise vahendi abil. AutÕS § 7 lõike 1 alusel tekib autoriõigus teosele teose loomisega ja sama paragrahvi lõige 3 ei nõua autoriõiguse tekkimiseks teose registreerimist, deponeerimist või muude formaalsuste täitmist. Põhiseaduse § 39 kohaselt on autoril võõrandamatu õigus oma loomingule ning riik kaitseb autori õigusi.

AutÕS § 46 lõikes 1 ei lubata teisel isikul teost kasutada teisiti kui autori poolt oma varaliste õiguste üleandmise (loovutamise) korral või autori antud loa (liitsentsi) alusel. AutÕS § 46 lõike 2 kohaselt peab luba teose kasutamiseks või autori poolt varaliste õiguste üleandmiseks olema vormistatud kirjalikult. Autorile kuuluvad õigused ei sõltu sellest, kas teos on avalikustatud või avalikustamata (AutÕS § 8), kas teosel on autori nimi või see puudub (AutÕS § 12 lg 1 p-d 1 ja 2). Seetõttu ei vabasta kostjaid vastutusest väide, et nad ei teadnud hageja autorsust esemete suhtes. Seega kokkuvõtteks ei pea autor tõendama, et tema teos on kaitstav, vaid see isik, kes väidab, et teos ei ole kaitstav, peab seda tõendama.

Seisukohale on lisatud Eesti Leegioni Sõprade Klubi auliikme tunnistus nr 039 A. Ollema nimele, mille on alla kirjutanud juhatuse liikmed R. L. Ja S.-H. V. Tunnistuse päises on embleem, mis vastab taotleja põhikirja 2. redaktsioonis kasutatule (19.04.2019 seisukohtade lisa 2).

Komisjon edastas kirja taotlejale ning võimaldas sellele vastata hiljemalt 22.07.2019.

8) 22.07.2019 esitas **taotleja** vastuseisukoha. Taotleja leidis taas, et vaidlustaja poolt esitatud väited ei ole õiged ning need on tõendamata ning Patendiamet on õigesti registreerinud vaidlustatud kaubamärgi MTÜ Eesti Leegioni Sõprade Klubi nimele. Ka vaidlustaja täiendavad seisukohad on tõendamata või ei ole antud vaidluse lahendamisel asjakohased. Asjaolu, et vaidlustaja on auliige, ei ole antud vaidluse puhul asjakohane ega tõenda vaidlustaja vastuväiteid.

Komisjon edastas kirja vaidlustajale ning võimaldas sellele vastata hiljemalt 26.08.2019.

9) 25.07.2019 esitas **vaidlustaja** järjekordse seisukoha. Vaidlustaja soovis komisjoni tähelepanu juhtida olulisemale asjaolule, et taotlejal puuduvad igasugused tõendid oma väidete põhistamiseks ja tõendamiseks. Vaidlustaja on esitanud [väljaspool oma seisukohti] elektroonse dokumentaalse tõendina originaalfaili "Truuks Jääme Isamaale ELSK" kuju loomise kohta, millega tahtis tõendada oma omandiõigust. Taotleja väidab aga paljasõnaliselt, et vaidlustaja väited on valed ja tõendamata. Juhul kui taotlejal oleks omandiõigus kujundile või ta oleks osalenud selle loomisprotsessis, oleks nad ju ise esitanud asjakohaseid tõendeid (failid, eskiisid jms), et just nemad on osalenud kujutise loomises ja mille kohaselt tekiks õiguslik alus kaubamärgi registreerimiseks oma nimele. Seda aga tehtud ei ole. Taotleja on jätnud ka kõik oma väited põhistamata ja tõendamata ning väidab paljasõnaliselt ja järjekindlalt, et vaidlustaja tõendatud väited on valed. Juba ainuüksi seetõttu kuuluks vaidlustusavaldus rahuldamisele.

Vaidlustaja viitas taas TsMS § 230 lõikele 1. TsMS § 235 järgi on väite põhistamine kohtule väite põhjendamine selliselt, et põhjenduse õigsust eeldades saab kohus lugeda väite usutavaks. Põhistamiseks kohustatud isik võib kasutada selleks kõiki seadusega lubatud tõendeid, samuti tõendusvahendeid, mida ei ole seaduses tõendiks loetud või mis ei ole tõendile ettenähtud protsessuaalses vormis, muu hulgas allkirjastatud kinnitust, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. TsMS § 272 järgi on dokumentaalne tõend igasugune kirjalikult, pildistamisega või video-, heli- või elektroonilise salvestusega või muu andmesalvestusega jäädvustatud dokument või muu sellesarnane andmekandja, mis sisaldab andmeid asja lahendamiseks tähtsate asjaolude kohta ja mida on võimalik kohtuistungil esitada tajutaval kujul.

Komisjon edastas kirja taotlejale ning võimaldas sellele vastata hiljemalt 26.08.2019. Taotleja tähtajal ei vastanud.

10) 28.10.2019 esitas **vaidlustaja** järelepärimise, milles tuletas meelde, et ta on edastanud komisjonile apellatsiooni [vaidlustusavalduse] koos vastulausetega ning täiendavate lisamaterjaliga, mis tõestavad, et vaidluse all oleva sümboli autor ja omanik on vaidlustaja. Viimase vastuse saatis vaidlustaja 25.07.2019, millele oli taotlejal vastamiseks määratud aega kuni 26.08.2019, kuid sellele on järgnenud vaikus. Vaidlustaja jäi oma eelnevates seisukohtades väljendatu juurde.

Kuna poolte vahel sisuliste argumentide ja tõendite esitamine oli lõppenud, andis komisjon oma 6.11.2019 kirjaga vaidlustajale võimaluse esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 6.12.2019.

11) 25.11.2019 esitas **vaidlustaja** lõplikud seisukohad, milles jääb oma eelnenud seisukohtades väljendatud väidete juurde ja palus vaidlustusavaldus rahuldada.

Komisjon edastas vaidlustaja lõplikud seisukohad 27.11.2019 taotlejale ning tegi talle ettepaneku esitada oma lõplikud seisukohad hiljemalt 30.12.2019.

3.02.2020 pöördus taotleja nõustaja komisjoni poole ning palus edastada vaidlustaja lõplikud seisukohad ning määrata vastamise tähtaeg teisele taotlejaks oleva MTÜ juhatuse liikmele, seoses seni taotlejat esindanud juhatuse liikme surmaga. 5.02.2020 määras komisjon taotleja lõplike seisukohtade esitamise tähtpäevaks 6.03.2020.

12) 6.03.2020 esitas **taotlejat** esindav juhatuse liige Ain Kask taotleja lõplikud seisukohad. Taotleja jäi varem esitatud seisukohtade juurde ning palus vaidlustusavaldust mitte rahuldada.

Komisjon alustas 28.05.2020 vaidlustusavalduse menetluses lõppmenetlust.

Komisjoni seisukohad ja otsus

1) Kooskõlas KaMS § 72 lõikega 14 kohaldatakse vaidlustusavalduse lahendamisel ning otsuse tühistamise korral uue otsuse tegemisel taotluse kohta, mis on esitatud enne 1.04.2019 ja mille kohta on tehtud otsus pärast 1.05.2004, taotluse esitamise ajal kehtinud kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluseid ja lähtutakse asja menetlemise ajal kehtivast menetlusnormist. Vaidlustatud kaubamärgi „Truuks jääme isamaale ELSK + kuju“ (taotlus nr M201800370) registreerimise taotlus esitati 3.04.2018. Seega kuulub käesolevas asjas kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluste osas kohaldamisele kaubamärgiseadus selle 3.04.2018 kehtinud redaktsioonis ning menetlusnormide osas kuuluvad kohaldamisele kehtivad õigusaktid.

Kui kaubamärgi registreerimise otsus on tehtud enne 1.04.2019, võib kooskõlas KaMS § 72 lõikega 13 asjast huvitatud isik vaidlustada taotleja õiguse kaubamärgile KaMS § 41 lõike 2 järgi ka § 9 lõikes 1 sätestatud õiguskaitset välistava asjaolu olemasolul.

Kuigi vaidlustusavaldusest ei ole üheselt aru saada, millistele seadusesätetele vaidlustaja tugineb, nõustub komisjon taotlejaga, et vaidlustusavalduse õiguslikuks aluseks on KaMS § 9 lg 1 p 10 ja § 10 lg 1 p 6. Vaidlustaja ei ole seda tõlgendust ümber lükanud. Õiguse kohaldamise üle otsustab komisjon.

3.04.2018 kehtinud kaubamärgiseaduse redaktsioon nägi ette, et õiguskaitset ei saa tähis, - mille registreerimist taotlev isik on esitanud taotluse pahauskselt või mida on hakatud kasutama pahauskselt (§ 9 lg 1 p 10); - mille kasutamine kahjustab varasemat õigust nimele, isikuportreele, kinnistu nimetusele, arhitektuuriobjekti nimetusele või kujutisele, autoriõiguse või tööstusomandi esemele või muud varasemat õigust (§ 10 lg 1 p 6).

Komisjon analüüsib esiteks väiteid seoses vaidlustaja varasema autoriõigusega ning seejärel võimalikku pahausksust.

2) Vaidlustaja on väitnud, et vaidlustatud kaubamärgi puhul on tegemist tema loodud teosega (logoga), mille suhtes talle kuuluvad autoriõigused. Vaidlustaja viide asjaõigusseadusele ei ole asjakohane, kuna autori õiguste sisu ja ulatus tuleneb autoriõiguse seadusest. Komisjon märgib, et AutÕS § 4 lõigete 1 ja 2 kohaselt tekib autoriõigus mh kunstiteostele, kusjuures teosena mõistetakse *mis tahes originaalset tulemust kirjanduse, kunsti või teaduse valdkonnas, mis on väljendatud mingisuguses objektiivses vormis ja on selle vormi kaudu tajutav ning reprodutseeritav kas vahetult või mingi tehnilise vahendi abil. Teos on originaalne, kui see on autori enda intellektuaalse loomingu tulemus.*

Teose mõiste on avatud, kuid hõlmab mh graafikateoseid (AutÕS § 4 lg 3 p 11), mille alla kõnealune logo ilmselt liigitub. Kahtlust ei ole selles, et tegemist on objektiivses vormis väljendatud logoga.

AutÕS § 4 lõike 6 kohaselt eeldatakse teose kaitstust autoriõigusega, välja arvatud juhul, kui autoriõigusaktis esineb seda välistav ilmne asjaolu. Tõendamiskohustus lasub teose autoriõigusega kaitstuse vaidlustajal. Euroopa Kohus (C-5/08 *Infopaq* jm) on kasutanud teose kaitstuse hindamisel kaheastmelist testi, mille esimeseks elemendiks on tuvastada, kas see kuulub selliste objektide hulka, mille teostajale jääb piisav vaba valiku võimalus. Teiseks elemendiks on tuvastada, mil määral väidetav autor on seda valikuvõimalust kasutanud, jättes loodavasse objekti oma isikustatud jälje. Graafiline lihtsa struktuuriga embleem, sarnaselt medalite, müntide ja markide kujundusega ei ole determineeritud selle kasutuse eesmärgiga, vaid jätab selle teostajale võimaluse, kuidas seda kujundada. Komisjon märgib, et kõnealuse logo loomisel on kasutatud mitmeid tsitaate, mis ei ole iseenesest originaalsed – käsivarre ja mõõga kujutis stiliseeritud E-tähega, mida on kasutatud mh Eesti Vabariigi Ajutise Valitsuse poolt 24.02.2019 asutatud Vabaduse Risti keskse kujunduselemendina (RT 2019, 13), 20. Eesti SS-vabatahtlike diviisi embleemil, Eesti Vabadussõja ausambal Tallinna Vabaduse väljakul (avatud 23.06.2009) jm; deviis „Truuks jääme isamaale“, mis pärineb isamaalise laulu (mh Eesti Vabadussõjalaste Liidu hümn) „Eestimaa, mu Isamaa“ (sõnade autor F. Kuhlbars) 3. salmist ning oli sellisena kasutusel juba nt 1924. aasta iseseisvuspäeva tähistamisel Narvas (vt P. Tammisto bakalaureusetöö „Iseseisvuspüha pühitsemine Eesti Vabariigis 1919–1940“, Tartu ülikool, 2013, lk 12); tammelehed, mida võib pidada tavapäraseks, jne. Siiski on logo tervikuna – elementide paigutus, kirjaviisi valik jm selline, mis võimaldab selles tuvastada autori individuaalset panust ehk isikustatud jälge.

Taotleja on väitnud, et tegemist on MTÜ Eesti Leegioni Sõprade Klubi kui organisatsiooni sümbolika ning seetõttu AutÕS § 5 p 5 kohaselt ei kohaldu sellele nimetatud seadus. Taotleja viidatud säte on kehtinud samal kujul alates autoriõiguse seaduse eelnõu seadusena vastuvõtmisest 1992. aastal. Eelnõu algne seletuskiri ei ole komisjonile kättesaadav; samuti puuduvad teadaolevalt täiendavad selgitused kohtupraktikas või kommentaarid. Sätet on muudetud 2000. a (RT I 2000, 78, 497; Riigikogu menetluses 445 SE), mil AutÕS § 5 p 5 sisalduvast näitlikust loetelust jäeti välja rahatähed (sümbolika näitlik loetelu hõlmab praegu *lipud, vapid, ordenid, medalid, märgid* jne). Selle muudatuse seletuskirjast ilmneb, et rahatähed taheti autoriõiguse kaitsega tagada selleks, et võimaldada keskpangal rakendada tõhusaid meetmeid juhul, kui rahamärkide kujundust kasutatakse viisil, mis kahjustab rahamärkide väljaandja head nime, kuid haldus- või kriminaalmenetlust ei ole võimalik algatada. Muudatuse ajendas Euroopa Keskpanga 7.07.1998 soovitus Euro pangatähtede ja müntide õigusliku kaitse suurendamise eesmärgil teatavate vahendite rakendamiseks (ECB/1998/7), mille artikkel 3 kohustas liikmesriike kindlustama, et rahatähtede kujundused oleksid tagatud autoriõiguse kaitsega. Nagu ilmneb muudatuse seletuskirjast, oli enamuses selle aja Euroopa Liidu liikmesriikides rahatähtede autoriõiguse kaitse tagatud. Komisjon järeldab muudatuse eesmärgist ja kontekstist, et organisatsiooniks AutÕS § 5 p 5 tähenduses, kõrvu riikidega, on eeskätt riikidevahelised organisatsioonid või nende loodud institutsioonid või organisatsioonid (nt Euroopa Keskpank, kellel on riikidele sarnaselt raha emiteerimise õigus); organisatsiooni ei tule mõista laialt nii, et see hõlmaks kõikvõimalikud juriidiliseks isikuks olevad või mitte olevad ühise eesmärgi nimel tegutsevad isikute ühendused.

On ilmne, et riiklikud sümbolid vajavad ja väärivad kaitset kuritarvituste vastu, samuti on selline vajadus olemas riikidevaheliste organisatsioonide puhul (vrd tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni art 6ter, mille kohaselt tuleb keelduda riikide ja valitsusvaheliste organisatsioonide sümbolite registreerimisest kaubamärgina muu isiku nimele; RT II 1994, 4, 19). Üksikul juhul on selline kaitse täiendavalt rahvusvaheliselt kehtestatud (nt olümpiasümboli kaitse Nairobi leping, RT II 2006, 15, 42).

AutÕS § 5 sissejuhatava lauseosa kohaselt ei kohaldu autoriõiguse seadus paragrahvi punktides loetletud objektidele. AutÕS §-s 5 loetletud objektidel ei puudu tingimata teose kvaliteet sama seaduse § 4 tähenduses. Seaduse mittekohaldamine võib teoste puhul olla põhjendatud avaliku huviga või erilise kaitsereežiimi olemasoluga. Nii on vähemalt osaliselt § 5 p-s 5 nimetatud osas välistuse põhjuseks asjaolu, et riiklikud sümbolid jms on juba piisavalt kaitstud mingi muu õigusakti alusel (nt Eesti lipu seadus, riigivapi seadus, karistusseadustiku §-d 245 ja 249, eelviidatud rahvusvahelised lepingud), seega ei tähenda komisjoni hinnangul organisatsiooni sümbolika välistamine autoriõiguse seaduse kohaldamisalast p-s 5 mitte seda, et mis tahes organisatsiooni sümbolid ei vaja kaitset, vaid et see on välistatud alternatiivse kaitsereežiimi olemasolul. Justiitsministeeriumis 2014. aastaks ettevalmistatud autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse eelnõu seletuskirjas (www.just.ee/sites/www.just.ee/files/elfinder/article_files/autorioiguse_seaduse_seletuskiri_0.pdf) analoogilise sätte (§ 9 p 5) kohta märgitud kinnitab komisjoni järeldust.

Isikute ühendus võib oma sümboliks valida mis tahes teose. Olukord, kus selle teose autori õigused jääks kaitsmata üksnes selle juhusliku ja meelevaldse ning autorist sõltumatu valiku tõttu, oleks vastuolus nii põhiseaduse § 39 sätte ja mõttega, autoriõiguse kaitse üldinimlike, kultuuriliste ja majanduslike eesmärkidega, Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni (RT II 1994, 16, 49) artikli 2 lõigetega 1 ja 6, intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu (RT II 1999, 22, 123) artikli 9 lõigetega 1 ja 2, samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/29/EÜ (22.05.2001) *autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infohiskonnas* põhjenduspunktis nr 9 sõnastatud tõdemusega, et *autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiema üldsuse huvides. Intellektuaalomand on seetõttu tunnistatud omandi lahutamatuks osaks.* Seega ei ole õiguspärane lugeda AutÕS § 5 p 5 selliselt, et see välistab autori huve kahjustades autoriõiguse kaitse, kui muu õigusakt ei näe ette isikute ühenduse sümbolikana kasutatavale teosele muud kaitseriimi.

Märkida tuleb ka Berni konventsiooni artikli 2 lõikes 4 sisalduvat põhimõtet, mille kohaselt osalisriikidel on vabades erinevalt autoriõigusest reguleerida ametlike tekstide (seadused jne) kaitset, samuti sama artikli lõikes 7 sätestatud vabadust näha ette piirangud seoses tarbekunsti ja disainiteostega. Graafiliste teoste, medalite, märkide jms osas on erand (kuid mitte kaitse välistamine) võimalik ainult niivõrd, kui see on kaetud tarbekunsti- ja disainiteoste erandiga. Muude teoste osas on Berni liidu osalisriigid kohustatud tagama teostele kaitse artikli 2 lõike 6 kohaselt. AutÕS § 5 p 5 tõlgendus, mille kohaselt mis tahes organisatsiooni sümbolika ei ole autoriõigusega kaitstud, oleks vastuolus Riigikogu poolt ratifitseeritud rahvusvahelise lepinguga.

Taotleja ei ole püüdnud ühegi muu tõendiga kummutada eeldust, et kõnealune logo on autoriõigusega kaitstav teos. Seega jääb selle kaitstuse eeldus püsima.

3) AutÕS § 28 lõigete 1 ja 2 kohaselt kuuluvad autori isiklikud ja varalised õigused algselt teose autorile, kui sama seadusega autori varaliste õiguste osas ei ole ette nähtud teisiti. Teose autoriks on füüsiline isik või füüsilised isikud, kes on selle teose loonud.

Lahendamata on küsimus, kas vaidlustaja on kõnealuse logo autor, nagu ta väidab olevat. Kui vaidlustaja oleks avaldanud kõnealuse logo oma nimel või oma üldtuntud pseudonüümi või autorimärgi all, tuleks AutÕS § 29 lõike 2 kohaselt autorsust presumeerida (eeldada), kuni pole tõendatud vastupidist. Samas ei ole komisjonile teada, et kõnealust logo, mida taotleja on kasutanud vähemalt alates 22.02.2016 (19.04.2019 esitatud taotleja seisukoha lisa 5) ning osana organisatsiooni sümbolikast MTÜ põhikirja 3. redaktsioonis (kinnitatud 25.11.2017; sama seisukoha lisad 2 ja 2.1), oleks avaldatud vaidlustaja nime või üldtuntud pseudonüümi või autorimärgi all. Seega tuleb kohaldada AutÕS § 29 lõikeid 2 ja 3, mille kohaselt ka *anonüümselt* või [mitte-üldtuntud] *pseudonüümi* või *autorimärgi all avalikustatud teose autoril on autoriõigus sellele teosele, kuid momendini, mil autor avab oma kodanikunime ja tõestab oma autorsust, teostab autori varalisi õigusi teose õiguspäraselt avaldanud isik.* Viimatinimetatud isik *säilitab tema poolt esindajaks olemise ajal omandatud õigused teose kasutamiseks, kui tema ja autori vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti.*

Sama küsimust reguleerib ka Berni konventsiooni artikkel 15, mille lõike 3 kohaselt presumeeritakse anonüümse teose avaldaja õigust autorit esindada ning teost kaitsta ja jõustada, kuni ei ole tõendatud vastupidist ning kuni autor avaldab oma identiteedi ja esitab oma nõude autorsusele.

Komisjon mõnab, et Berni konventsioon ei tunnista erinevalt AutÕS § 29 lõikest 3 õiguspärase kasutaja õigust jätkata teose kasutamist, kui ei ole kokku leitud teisiti. Seega ei ole välistatud vastuolu autoriõiguse seaduse ja Riigikogu poolt ratifitseeritud konventsiooni vahel, mistõttu võib olla vajadus kohaldada põhiseaduse § 123 lõiget 2. Selle vasturääkivuse lahendamine ei ole komisjoni pädevuses. Nimelt on komisjoni hinnangul ühelt poolt oma autorsuse nõude esitanud, seni anonüümse autori ja teiselt poolt anonüümse teose õiguspäraselt avaldanud isiku vahelise teose kasutamise õiguse säilimine või lõpetamine – s.t AutÕS § 29 lõike 3 kohaldumine – otseselt autoriõiguse valdkonda kuuluv õiguslik küsimus, mida ei saa lahendada KaMS § 41 lõike 2 alusel esitatud vaidlustusavalduse menetluses osana küsimusest, kas taotlejal on õigus kaubamärgile. Autoriõiguse tekke ja kuuluvusega seotud küsimused lahendab kohus kooskõlas AutÕS §-s 3¹ sätestatuga. Kui autorsuse küsimuse lahendamise järgselt ilmneb, et kaubamärgiregistreering rikub autori õigusi, on võimalik nõuda kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühistamiseks tunnistamist KaMS § 52 lõike 1¹ alusel.

4) Komisjonile ei ole teada tõendatud asjaolusid, mis välistaks või seaks kahtluse alla taotleja poolt kõnealuse logo kasutamise õiguspärasuse kuni 26.06.2018, mil vaidlustaja pöördus protestiga Patendiameti poole (vaidlustaja 2.05.2019 seisukohas on viidatud vaidlustaja eelnenud suuliste

pöördumistele taotleja poole, samuti vaidlustaja nõusoleku puudumist logo kasutamiseks – või kaubamärgina registreerimiseks –, kuid neid väiteid ei saa lugeda tõendatuks).

Nagu taotleja on tõendanud, oli vaidlustaja registri andmete kohaselt taotlejaks oleva MTÜ juhatuse liige 16.03.2009–17.04.2018 (19.04.2019 esitatud taotleja seisukoha lisa 1) ning tema tegelik lahkumine juhatuse liikme kohalt sai tõendite kohaselt esimest korda uudisena teatavaks 15.01.2018 (2.05.2019 esitatud vaidlustaja seisukoha lisa 4). Viimatinimetatud lisast ei ilmne mingit konfliktisituatsiooni vaidlustaja ja taotleja vahel, mida kinnitab vaidlustajale 14.01.2018 antud auliikme staatus (sama tõend ning vaidlustaja esitatud auliikme tunnistus).

Eeltooduga on tõendatud, et vaidlustaja oli vähemalt ajavahemikul 22.02.2016 kuni 2018. a jaanuarini – sealhulgas põhikirja 3. redaktsiooni kinnitamise ajal 25.11.2017 – tegev MTÜ juhatuse liikme ja seadusliku esindajana, kellelt vastavalt hoolsuskohustusele nii juhatuse liikmena kui väidetava teose autorina saab eeldada teadlikkust logo kasutamisest taotleja poolt, sh põhikirja 3. redaktsiooni tiitellehel. Sümbolika kasutamiseks ei ole vajalik selle registreerimine kaubamärgina, nagu vaidlustaja oma 2.05.2019 seisukohas arvas, pigem on tegemist fakti küsimusega, kuid logo kasutamine põhikirjas annab sellele siiski teatud ametlikkuse. Kuigi komisjonile ei ole teada AutÕS §-de 48–49 kohase autorilepingu olemasolu, võib selle puudumist selgitada asjaoluga, et vaidlustaja oli korraka nii väidetav autor kui ka teost oma sümbolina kasutava MTÜ seaduslik esindaja ning iseendaga lepingu sõlmimist ei peetud kohaseks ega vajalikuks.

Anonüümse teose õiguspäraselt avaldanud isiku õigus hõlmab AutÕS § 29 lõike 2 kohaselt varaliste õiguste teostamist ning Berni konventsiooni artikkel 15 lõike 3 kohaselt lisaks autori esindamise õigusele ka õigust teost kaitsta ja jõustada (RT-s avaldatud tõlkes: *teostada*). Seega ei olnud kaubamärgitaotluse esitamise ajal 3.04.2018 – enne vaidlustaja poolt Patendiametile (Berni konventsiooni art 15 lg 3 tähenduses) *autorsuse nõuet* sisaldava protesti esitamist – kõnealust logo sisaldava kaubamärgitaotluse esitamine vastuolus AutÕS § 29 lõikest 2 tulenevate õigustega. Tulenevalt AutÕS § 29 lõikest 3 õiguspärase avaldaja omandatud õigused teose kasutamiseks eeldamisi säilivad. Komisjonile ei ole teada kokkulepet, mis näeks ette teisiti.

Vaidlustaja on esitanud oma autorsuse tõendina G. E. arvamuse. G. E. ei ole komisjonile tuntud isik ning esitatud arvamus ei võimalda teda tuvastada ega veenduda arvamuse omakäelisuses ning seega ka selle usaldusväärsuses. Samuti on vaidlustaja komisjonile esitanud tema väitel enda poolt loodud logo algfaali. Komisjon ei ole seda tõendina asja juurde võtnud ega teisele menetluse poolele edastanud, kuna faili võib vaidlustajal olla vaja kasutada autorsuse nõude maksmapanekul. Arvestades eeltoodut ei ole KaMS § 10 lg 1 p 6 kohalduvuse välistamiseks oluline, kas vaidlustaja on kõnealuse logo autor või mitte. Komisjon peab tema autorsust tõenäoliseks, kuid olukorras, kus kõnealune logo oli õiguspäraselt avaldatud anonüümse teosena taotleja poolt, ei ole vaidlustajale kaubamärgi kasutamine taotleja poolt vastuolus varasema autoriõigusega ega kahjusta seda – AutÕS § 29 lg 3 välistab selle.

Seega ei kuulu vaidlustusavaldus KaMS § 10 lg 1 p 6 alusel rahuldamisele.

5) KaMS § 9 lg 1 p 10 kohaselt ei saa õiguskaitset tähis, mille taotleja on esitanud registreerimiseks pahauskselt või mida on hakatud kasutama pahauskselt Pahausksuse mõiste sisustamisel tuleb käesoleval juhul, kus vaidlustaja õigused ei seostu konkreetse tähise kasutamisega kaupade või teenuste tähistamiseks turusituatsioonis, lähtuda eeskätt tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-s 138 sätestatud hea usu põhimõttest: *õiguste teostamisel ja kohustuste täitmisel tuleb toimida heas usus; õiguste teostamine ei ole lubatud seadusvastasel viisil, samuti selliselt, et õiguste teostamise eesmärgiks on kahju tekitamine teisele isikule*. Pahausksuse tuvastamiseks, eeltoodut arvestades, oleks seega vaja tuvastada taotleja poolse AutÕS § 29 lõiget 2 ja 3 tulenevate õiguste kasutamise seadusevastasus või vähemalt taotleja eesmärk tekitada kahju vaidlustajale kas taotluse esitamisel või tähise kasutuselevõtul.

Nagu komisjon on eelnevalt leidnud, käitus taotleja tähist hiljemalt alates 22.02.2016 (19.04.2019 esitatud taotleja seisukoha lisa 5) kasutama hakates oma AutÕS § 29 lõikest 2 tulenevate pädevuste piires ning puuduvad igasugused väited ja tõendid selle kohta, et vaidlustaja – samal ajal taotlejaks oleva MTÜ juhatuse liikmeks olles – oleks seda seadusevastasuse, oma õiguste kahjustamise või pahausksuse tõttu keelanud või protesteerinud.

Ka 3.04.2018 kaubamärgitaotlust esitades kasutas taotleja oma AutÕS § 29 lõikest 2 tulenevaid pädevusi anonüümse autori varaliste õiguste teostamisel. Vaidlustaja on ajaliselt hiljem, nimelt oma 26.06.2018 Patendiametile esitatud protestis, 13.08.2018 taotlejale esitatud teadaandes (vaidlustusavalduse lisad 2 ja 1) ning 24.01.2018 esitatud vaidlustusavalduses väljendanud seisukohta, et

taotluse esitamine toimus tema keelu vastaselt. Komisjon leiab, et vaidlustaja poolt taotluse esitamise aja suhtes hiljem väljendatud keeld ei saa olla aluseks tunnistada kaubamärgitaotluse esitamist pahauskseks.

Seega ei kuulu vaidlustusavaldus ka KaMS § 9 lg 1 p 10 alusel rahuldamisele.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes KaMS § 9 lg 1 p-st 10, § 10 lg 1 p-st 6 ning TÕAS § 61 lõikest 1, komisjon

o t s u s t a s:

jätta vaidlustusavaldus rahuldamata.

Avalduse menetlusosaline, keda ei rahulda komisjoni otsus ja kes soovib jätkata vaidlust menetlusosaliste vahel hagimenetluse korras, võib esitada hagi kahe kuu jooksul komisjoni otsuse avaldamisest arvates. Hageja teavitab viivitamata komisjoni hagi esitamisest. Kui nimetatud hagi ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kahe kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele. Kui hagi esitatakse, kuid kohus ei võta hagi menetlusse, jätab hagi läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub komisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tanel Kalmet

Anneli Kapp

Priit Lello